

СХВАЛЕНО

Педагогою Вінницького
навчально-реабілітаційного
центру «Гніздечко»
Вінницької обласної Ради
протокол від 31.08.2026 №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Вінницького
навчально-реабілітаційного
центру «Гніздечко»
Вінницької обласної Ради

Михайло БАСЮК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**для навчання учнів 1-4 класів
Вінницького навчально-реабілітаційного
центру «Гніздечко»
Вінницької обласної Ради**

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Загальні положення освітньої програми.....	3
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.....	5
3. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, а також розподіл навчального навантаження між освітніми галузями за роками навчання.....	6
4. Навчальний план, що передбачає розподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими предметами.....	8
5. Перелік навчальних програм, затверджених педагогічною радою, як містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів, інтегрованих курсів.....	10
6. Форми організації освітнього процесу.....	12
7. Опис інструментарію оцінювання.....	13
8. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.....	15
9. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.....	17
10. Перелік навчальних підручників для 1- 4 класів з інтелектуальними порушеннями з навчанням українською мовою за якими працює Вінницький НРЦ «Гніздечко» У 2026/2027 навчальному році.....	18

1. Загальні положення освітньої програми

Освітня програма Вінницького навчально-реабілітаційного центру «Гніздечко» Вінницької обласної Ради (далі–Вінницький НРЦ) для учнів, які мають порушення інтелектуального розвитку, розроблена на виконання Законів України «Про освіту» (розділ IV, стаття 33), «Про повну загальну середню освіту» (Розділ III, стаття 11), постанови Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688), Положення про навчально-реабілітаційний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 № 221 року (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 року №1132, зі змінами), Концепції Нової української школи, відповідно до Типових освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19 вересня 2022 року № 836 (розроблених під керівництвом Чеботарьової О.В.), з врахуванням Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна, сучасних досягнень спеціальної педагогіки та психології щодо навчально-пізнавальних можливостей дітей з інтелектуальними порушеннями.

Освітня програма для 1-4 класів окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями доступних результатів навчання.

Метою освітньої програми. Освітня програма Вінницького навчально-реабілітаційного центру «Гніздечко» Вінницької обласної Ради окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти певного рівня результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти для дітей з особливими освітніми потребами та має на меті забезпечити передумови для подолання порушень розвитку, засвоєння учнями програмового матеріалу, їх особистісне становлення, розвиток пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Реалізація корекційно-розвиткових завдань у процесі навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку полягає в особистісному розвитку здобувачів освіти, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації до навчання; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні інтелектуальному, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

Головними завданнями освітньої програми є:

- забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку на здобуття загальної середньої освіти на початковому рівні, з урахуванням індивідуальної програми розвитку шляхом спеціально організованого освітнього процесу в комплексі з корекційно-розвитковою роботою;
- забезпечення доступності здобуття якісної спеціальної освіти, досягнення запланованих результатів освоєння освітньої програми всіма здобувачами освіти, в тому числі дітьми зі складними порушеннями розвитку;
- забезпечення у процесі освіти системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку учнів;
- сприяння засвоєнню учнями норм громадянської етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя, початкових трудових умінь і навичок;
- сприяння всебічному розвитку дітей;
- партнерська взаємодія всіх учасників освітнього процесу, надання консультативно-методичної допомоги батькам (іншим законним представникам) з метою забезпечення їх активної участі в освітньому процесі, корекційно-розвитковій роботі;
- забезпечення наступності початкової та базової загальної середньої освіти за спеціальною програмою;
- збереження, відновлення та зміцнення фізичного, психологічного та соціального здоров'я учнів, забезпечення їх безпеки.

Вимоги до освітньої програми для учнів кожного наступного класу є логічним продовженням вивчення навчальних предметів та інтегрованих курсів, що вивчалися у попередньому класі.

Освітню програму Вінницького НРЦ побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвиткової спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем освітньої програми для забезпечення досягнень корекційно-розвиткових завдань та орієнтованих очікуваних результатів;

- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Мовою освітнього процесу у закладі є державна українська мова.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, а також розподіл навчального навантаження між освітніми галузями за роками навчання;
- навчальний план, що передбачає розподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими предметами;
- перелік навчальних програм, затверджених педагогічною радою, як містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів, інтегрованих курсів;
- форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- перелік навчальних підручників для 1 - 4 класів з інтелектуальними порушеннями з навчанням українською мовою за якими працює Вінницький НРЦ «Гніздечко» У 2026/2027 навчальному році

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти в навчально-реабілітаційному центрі

Відповідно до Положення про навчально-реабілітаційний центр до початкової школи закладу зараховуються діти з порушеннями інтелектуального розвитку 6(7) років та діти з відповідним діагнозом за такими медичними показаннями:

- порушення інтелектуального розвитку легкого ступеню;
- порушення інтелектуального розвитку помірного ступеню;
- інші порушення (синдром Дауна, розлади спектра аутизму) у поєднанні з інтелектуальними порушеннями легкого і помірного ступенів.

Вимоги до дітей із порушеннями інтелектуального розвитку, котрі розпочинають навчання у початковій школі Вінницького НРЦ, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Зазвичай, навчання розпочинається у 6-7 років, в окремих випадках може бути допущення перевищення віку на 1-2 роки.

Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним

ступенем інтелектуального порушення). Програмові компетенції для дітей з помірним ступенем інтелектуального порушення виокремлено під спеціальним позначенням - *. Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей та з врахуванням найближчої зони розвитку кожної дитини.

Зарахування дітей до центру здійснюється відповідно до наказу директора, що видається на підставі заяви про зарахування одного з батьків або законного представника дитини.

Зарахування учнів до центру, переведення до іншого закладу освіти та відрахування з центру здійснюється відповідно до Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти, затвердженого наказом МОН від 1 серпня 2018 р. N 831.

3. Загальний обсяг навчального навантаження, розподіл навчального навантаження між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження (окрім корекційно-розвиткових занять) для учнів 1- го класу складає 805 годин/навчальний рік, для 2-го класу - 840 годин/навчальний рік, для учнів 3 - го класу складає 875 годин/ навчальний рік, для 4 - го класу - 875 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти інваріантна складова освітньої програми передбачає реалізацію освітніх галузей через предмети.

Освітня галузь «Мовно-літературна» у 1 класі реалізується через інтегрований курс «Українська мова. Навчання грамоти», у 2, 3, 4 класах реалізується через предмети «Українська мова» та «Літературне читання».

Освітня галузь «Математична» реалізується через однойменний навчальний предмет «Математика» у 1, 2, 3, 4 класах.

Освітні галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична» реалізуються в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» у 1, 2, 3, 4 класах.

Освітня галузь «Технологічна», «Інформаційна» реалізуються через навчальний предмет «Трудове навчання» у 1, 2, 3, 4 класах.

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через предмети «Образотворче мистецтво» і «Музика» у 1, 2, 3, 4 класах.

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через навчальний предмет «Фізична культура» у 1, 2, 3, 4 класах.

Інваріантна складова навчального плану Вінницького НРЦ обов'язково включає години корекційно-розвиткової роботи, зміст якої реалізується через

предмети: «Розвиток мовлення», «Соціально-побутове орієнтування», «Лікувальна фізкультура», «Ритміка».

Корекційна складова є наскрізною лінією освітнього процесу, яка реалізується через різні види діяльності: ігрову, навчальну, виховну роботу, роботу з батьками, ранкові зустрічі, мовні хвилини, хвилини психоемоційного розвантаження, проектну діяльність.

Метою корекційно - розвиткової роботи є: психосоціальний розвиток та корекція когнітивних, психофізичних порушень, корекція порушень усного та писемного мовлення, створення умов для формування навичок вільної комунікації, що сприятиме включенню дітей з порушеннями мовленнєвого та інтелектуального розвитку в суспільне життя.

Корекційно – розвиткова робота спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, які мають порушення мовлення у поєднанні з порушеннями інтелектуального розвитку, дітей, які мають розлади спектру аутизму, синдром Дауна у поєднанні з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

- формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція психічних процесів, сприяння психологічної та соціальної адаптації;
- визначення та подолання мовленнєвих порушень з урахуванням механізмів їх виникнення та з опорою на найбільш збережені компоненти мовленнєвої та пізнавальної діяльності;
- розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних навичок комунікативної діяльності, мотивації засвоєння соціальних норм поведінки;
- формування компенсаційних способів діяльності;
- корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.
- соціально-комунікативний розвиток (розвиває здатність виконувати соціальні норми та правила поведінки, підпорядковуватися інструкціям, формувати комунікативні вміння, стимулювати розвиток мовлення (активний та пасивний словниковий запас), формувати соціально-побутові навички).

Основними напрямками корекційно-розвиткової роботи є: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізкультура, ритміка, додаткові індивідуальні заняття, рекомендовані у висновку ІРЦ.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти НРЦ: вчитель-логопед, вчитель-логопед та розвитку мовлення, вчитель-дефектолог, вчитель лікувальної фізкультури, вчитель ритміки, вчитель соціально-побутового орієнтування.

Варіативна складова навчальних планів використовується на підсилення предметів інваріативної складової. Розподіл годин фіксується у календарному плані та у класному журналі, на сторінці предмета, на посилення якого використано зазначені години.

Для учнів 1 класу Вінницького НРЦ за рахунок годин варіативного складника збільшено обсяг часу (2 години на тиждень) на вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Для учнів 2 класу Вінницького НРЦ за рахунок годин варіативного складника (2 години на тиждень) збільшено обсяг часу на 1 годину для вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та на 1 годину для вивчення предмету «Літературне читання».

Для учнів 3 та 4 класів Вінницького НРЦ за рахунок годин варіативного складника (3 години) збільшено обсяг часу на 1 годину для вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ», на 1 годину для вивчення предмету «Літературне читання» та на 1 годину для вивчення предмету «Математика».

4. Навчальний план, що передбачає розподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі

Навчальний план НРЦ «Гніздечко» зорієнтовано на роботу за 5-денним навчальним тижнем.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти.

Навчальний план складений на основі Типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19 вересня 2022 року № 836 (розроблених під керівництвом Чеботарьової О.В.).

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх спеціальних закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової.

Навчальний план початкової освіти (1-4 класи)
Вінницького навчально-реабілітаційного центру «Гніздечко»
Вінницької обласної Ради

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова. Навчання грамоти	7	-	-	-	7
	Українська мова	-	4	4	4	12
	Літературне читання		3	3	3	9
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	4	4	4	15
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2	2	2	2	8
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
Фізкультурна*	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		21	22	22	22	87
Корекційно-розвиткова робота*	Розвиток мовлення	4	4	4	4	16
	Лікувальна фізкультура	1	1	1	1	4
	Ритміка	1	1	1	1	4
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	8
Додатковий час на предмети	Я досліджую світ	2	1	1	1	5
	Літературне читання		1	1	1	3
	Математика			1	1	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85

Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 №836

* Години, передбачені для фізичної культури та корекційно-розвиткової роботи, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість навчальних занять у 1 класі – 35 хвилин, у 2,3,4 класах – 40 хвилин, визначених Державними санітарними нормами та правилами, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 №144, зареєстрованого у міністерстві юстиції України 14.03.2013 за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму

спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку та навчально-реабілітаційних центрів» <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0410-13>.

Години, передбачені для фізичної культури та години, передбачені на корекційно-розвиткову роботу, не враховуються при визначенні гранично допустимого навчального навантаження учнів.

**5. Перелік навчальних програм, затверджених педагогічною радою, які містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів, інтегрованих курсів і будуть використовуватись в освітньому процесі у Вінницькому навчально-реабілітаційного центру «Гніздечко»
Вінницької обласної Ради**

1-4 класи

№ з/п	Клас	Назва навчальної програми	Автор	Коли і ким видано гриф
1.	1 кл	Типова освітня програма для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку: Українська мова Літературне читання Математика Я досліджую світ Трудове навчання Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Розроблена під керівництвом Чеботарьової О.В.	Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 №836
2.	2 кл	Типова освітня програма для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку: Українська мова Літературне читання Математика Я досліджую світ Трудове навчання Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Розроблена під керівництвом Чеботарьової О.В.	Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 №836

3.	3.кл	Типова освітня програма для 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку: Літературне читання Математика Я досліджую світ Трудове навчання Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Розроблена під керівництвом Чеботарьової О.В.	Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 №836
4.	4 кл	Типова освітня програма для 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку: Літературне читання Математика Я досліджую світ Трудове навчання Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Розроблена під керівництвом Чеботарьової О.В.	Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 №836

**Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи,
затверджених МОН України, які будуть використовуватись у
Вінницькому навчально-реабілітаційного центру «Гніздечко»
Вінницької обласної Ради
1-4 класи**

<i>Предмет</i>	<i>Назва корекційно-розвиткової програми</i>	<i>Автор</i>	<i>Коли і ким видано гриф</i>
Соціально-побутове орієнтування (1-4 класи)	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями	Ярмола Н.А.	Інституту спеціальної педагогіки НАПН України МОН України 2018 рік
Розвиток мовлення	Програма з корекційно-розвиткової роботи	Заремба В.В., Ліщук Н.І.,	Інституту спеціальної

(1-4 класи)	«Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для підготовчих, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями	Морозова Н.В., Блеч Г.О.	педагогіки НАПН України МОН України 2018 рік
Лікувальна фізкультура	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для підготовчих, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями	Бобренко І.В.	Інституту спеціальної педагогіки НАПН України МОН України 2018 рік
Ритміка	Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями	Левченко Л.Й., Гладченко І.В.	Інституту спеціальної педагогіки НАПН України МОН України 2018 рік

6. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується у безпечному освітньому середовищі з урахуванням вікових особливосте, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, а також їхніх особливих освітніх потреб.

Освітній процес у закладі здійснюється за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 класи);
- другий цикл початкової освіти – основний (3-4 класи).

Розклад уроків формується з урахуванням динаміки працездатності здобувачів освіти, чергування видів діяльності, раціонального розподілу навчального навантаження.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків, навчальних занять:

- формування компетентностей;
- розвиток компетентностей;
- перевірка оцінювання досягнення компетентностей;
- корекція основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, різні види ігор, мистецькі проекти, дослідницькі проекти, інсценізації, ситуаційні вправи, динамічні перерви, які вчитель організовує у межах уроків (занять) або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання відповідних програм з предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, в рамках педагогічної свободи, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з окремих предметів.

За кількістю здобувачів освіти заняття є групові та індивідуальні.

7. Опис інструментарію оцінювання

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти з ООП опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Важливим є забезпечення активної участі учнів у процесі оцінювання. Створення ефективного зворотного зв'язку, який має бути доброзичливим і своєчасним.

Доцільним є акцентування уваги лише на позитивній динаміці досягнень дитини, створення ситуації успіху для кожної дитини.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з інтелектуальними порушеннями здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів освіти формуального характеру. Це означає, що контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного учня у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей з ООП; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини з ООП; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. Результати формувального оцінювання бажано виражати вербальною оцінкою.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою, з урахуванням висновку ІРЦ та положень індивідуальної програми розвитку (ІПР); може бути адаптованим (без зміни очікуваних результатів, але зі зміною способів і темпу досягнення) або модифікованим (з урахуванням змін у змісті, обсязі та рівні складності навчального матеріалу).

Оцінювання особистих досягнень та характеристика результатів навчання учнів у 1-4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню. Стан сформованості обов'язкових результатів позначається «сформовано» — ✓; «ще формується» — без позначки.

Розгорнута характеристика результатів навчання, здобувачів освіти протягом навчального року, надається у Свідоцтві досягнень, яке складається з двох частин:

1. Характеристика навчальної діяльності.

У першій частині фіксуються показники навчальної діяльності здобувача освіти, які підлягають лише вербальному оцінюванню. Оцінювання здійснюється за такими принципами: якщо показник виявляється під час навчальної діяльності, у графі «Сформовано (✓) / ще формується» ставиться позначка ✓; якщо показник потребує подальшого розвитку або спонування, позначка не ставиться, що надає перспективу для його формування на наступних етапах навчання.

Цей підхід дозволяє відстежувати індивідуальний поступ здобувача, підтримувати його мотивацію та формувати позитивну навчальну траєкторію.

2. Характеристика результатів навчання з освітніх галузей.

У другій частині свідоцтва фіксується оцінка сформованості результатів навчання за освітніми галузями. Підлягають:

- вербальному формувальному оцінюванню (для 1-2 класів) - у графі «Сформовано (✓) / ще формується» ставиться позначка ✓; якщо показник потребує подальшого розвитку або спонування, позначка не ставиться;

- вербальному, формувальному та підсумковому (рівневому) оцінюванню (для 3-4 класу) у графі «Сформовано (✓) / ще формується / Рівень результату навчання» позначається рівень сформованості результату навчання: В —

високий рівень; Д — достатній рівень; С — середній рівень; П — початковий рівень.

Провідним підходом у концепції Нової української школи є компетентнісний підхід, спрямований на оновлення змісту освіти, заснованого на формування необхідних життєвих компетентностей.

Компетентнісний підхід визначає спрямованість освітнього процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані компетентності учнів, як ключові, предметні та життєва.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для здобувача освіти та його батьків (або осіб, що їх замінюють).

Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконання діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання. Підсумкову оцінку за рік рекомендовано визначати з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

8. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізовувати вчитель в рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей.

Зміст програми має потенціал для формування в учнів з порушеннями інтелектуального розвитку таких **ключових компетентностей**:

- *володіння державною мовою*, що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;

- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- *соціально-трудова компетентність*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, які забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної

життєдіяльності;

- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає вміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Такі ключові компетентності, як вміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуватимуться відразу засобами усіх предметів.

Життєва компетентність, як здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку у процесі інтегрування у соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання, набуває інтегративного значення в реалізації оновленого змісту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості

перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Програмові компетенції для дітей з помірним ступенем інтелектуального порушення виокремлено під спеціальним позначенням -*. Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей учня.

9.Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності початкових класів: освітній процес в 1-4-х класах у 2026-2027 навчальному році забезпечують учитель початкових класів, учитель-логопед та розвитку мовлення, учитель-логопед, учитель-дефектолог, учитель соціально-побутового орієнтування, учитель ритміки, учитель ЛФК. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин здійснюється протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності початкових класів;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності початкових класів;
- якість проведення навчальних занять;
- відстеження індивідуального поступу учня/учениці.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкових класів:

- постійне оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю занять, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників початкових класів;
- дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

10. Перелік навчальних підручників для 1- 4 класів з інтелектуальними порушеннями з навчанням українською мовою за якими працює Вінницький НРЦ «Гніздечко» у 2026/2027 навчальному році

№ з/п	Назва підручника	Клас	Автор підручника	Рік видання
1.	Літературне читання	3	Кравець Ніна, Ірина Маркусь	2025
2.	Я досліджую світ (частина 1)	3	Трикоз Сніжана, Ганна Блеч	2025
3.	Я досліджую світ (частина 2)	3	Трикоз Сніжана, Ганна Блеч	2025
4.	Математика (частина 1)	3	Віра Фесенко, Прохоренко Леся	2025
5.	Українська мова	3	Ганна Блеч, О. Чеботарьова	2025
6.	Українська мова. Буквар (частина 1)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
7.	Українська мова. Буквар (частина 2)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
8.	Українська мова. Буквар (частина 3)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
9.	Українська мова. Буквар (частина 4)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
10.	Математика (частина 1)	1	Прохоренко Леся, Віра Фесенко	2024
11.	Я досліджую світ (частина 1)	1	Трикоз Сніжана, Ганна Блеч	2024
12.	Українська мова	2	Владислав Тищенко	2024
13.	Літературне читання	2	Кравець Ніна, Ірина Маркусь	2024
14.	Математика (частина 1)	2	Прохоренко Леся, Віра Фесенко	2024
15.	Математика (частина 2)	2	Прохоренко Леся, Віра Фесенко	2024
16.	Я досліджую світ (частина 2)	2	Трикоз Сніжана, Ганна Блеч	2024
17.	Математика (частина 2)	1	Прохоренко Леся, Віра Фесенко	2024
18.	Я досліджую світ (частина 2)	1	Трикоз Сніжана, Ганна Блеч	2024
19.	Я досліджую світ (частина 2)	2	Трикоз Сніжана, Ганна Блеч	2024
20.	Укр.мова.Буквар (частина 4)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
21.	Укр.мова.Буквар (частина 1)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024

22.	Укр.мова.Буквар (частина 2)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
23.	Укр.мова.Буквар (частина 3)	1	Владислав Тищенко, Оксана Круглик	2024
24.	Математика	1	І.В.Гладченко, Н.І.Королько	2019
25.	Я досліджую світ(у 2-х частинах)	1	С.В.Трикоз, Г.О. Блеч	2020
26.	Українська мова. Буквар(у 2-х частинах)	1	М.С. Пристінська	2018
27.	Математика	1	А.М.Заїка	2018
28.	Я досліджую світ(у 2-х частинах)	1	І.О.Большакова, М.С. Пристінська	2018
29.	Мистецтво	1	Т.Є. Рубля, Т.Л. Щеглова, І.Л. Мед	2018
30.	Українська мова та читання (у 2-х частинах)	2	М. Вашуленко, С. Дубовик	2019
31.	Математика	2	Н. Листопад	2019
32.	Я досліджую світ (у 2-х частинах)	2	М. Вашуленко, Г. Ломаковська, Т. Єресько	2019
33.	Мистецтво	2	Л. Кондратова	2019
34.	Математика	2	Н.І. Королько	2019
35.	Українська мова	2	А.М. Висоцька, Г.О. Блеч	2020
36.	Літературне читання	2	Н.П. Кравець	2020
37.	Математика	3	С.О. Скворцова, О.В.Онопрієнко	2020
38.	Математика	3	Л. Прохоренко	2021
39.	Я досліджую світ(у 2-х частинах)	3	Т.В. Воронцова, В.С.Пономаренко	2020
40.	Українська мова та читання (у 2-х частинах)	3	І.О.Большакова, М.С. Пристінська	2020
41.	Мистецтво	3	Т.Є. Рубля, Т.Л. Щеглова, І.Л. Мед	2020
42.	Українська мова	3	А.М. Висоцька	2020
43.	Літературне читання	3	Л.С. Вавіна	2020
44.	Я досліджую світ (у 2-х частинах)	4	Т.В. Воронцова, В.С.Пономаренко	2021
45.	Математика (у 2-х частинах)	4	А.Заїка, С.Тарнавська	2021
46.	Українська мова та читання (у 2-х частинах)	4	І.О.Большакова, І.Г.Хворостяний	2021
47.	Я досліджую світ(у 2-х частинах)	4	І.О.Большакова, М.С. Пристінська	2021
48.	Мистецтво	4	Т. Рубля, І. Мед Т.Л. Щеглова,	2021

49.	Математика	4	Л. Прохоренко, В.Фесенко, Г. Соколова	2021
50.	Літературне читання	4	Н.П. Кравець	2021

Електронні підручники на сайті інституту модернізації змісту освіти:

<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/810>;

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

На сайті бібліотеки інституту модернізації змісту освіти <https://lib.imzo.gov.ua/>

Електронні підручники на сайті МОН:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki> ;

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki/elektronni-pidruchniki-dlya-1-klasu/pidruchniki-dlya-1-klasu-shkil-z-ukrayinskoyu-movoyu-navchannya> ;

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki/elektronni-pidruchniki-dlya-2-klasu/pidruchniki-dlya-2-klasu-shkil-z-ukrayinskoyu-movoyu-navchannya>